

بسم الله الرحمن الرحيم

سوره مبارکه ی قدر

استاد ضرابی بهمن ۱۳۹۹

جلسه چهارم ۹۹/۱۱/۷

آیات شریفه: «تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ (۴) سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ (۵)» - در آن [شب] فرشتگان با روح به فرمان پروردگارشان برای هر کاری [که مقرر شده است] فرود آیند (۴) [آن شب] تا دم صبح صلح و سلام است (۵)»

عنوان : سوره قدر شناسنامه اهل بیت پیامبر (صلی الله علیه وآله)

«تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ» : روایات فراوانی گویای آن است که شب قدر تا قیامت باقی است و هر ساله تکرار می شود؛ امام صادق (ع) در پاسخ مردی که از آن حضرت پرسید: آیا شب قدر در گذشته بوده یا در هر سال خواهد بود؟ فرمود: «لَوْ رُفِعَتْ لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَرَفَعَ الْقُرْآنُ» - اگر شب قدر مرتفع شود، قرآن نیز مرتفع می شود. (الکافی ج، ۱، ص ۲۴۸، ح ۴)

از مضمون این آیه شریفه فهمیده می شود که صاحب امری لازم است تا پس از رحلت رسول مکرم اسلام، ملائکه و روح در شبهای قدر بر او نازل شوند؛ از این نظر ولایت اهل بیت علیهم السلام آن چنان با این سوره شریفه گره خورده که در حدیث می خوانیم خداوند آن را شناسنامه پیامبر و اهل بیتش (علیهم السلام) نامیده است.

امام صادق (ع) فرمود: «پیامبر اکرم (ص) در معراج ملکوتی خود، آسمان ها را یکی پس از دیگری طی کرد تا به آسمان چهارم رسید، در آن جا ملائکه اجتماع کردند و جبرائیل (ع) ندای نماز داد و آن حضرت وضو و نماز را گام به گام به

امر خدا انجام داد تا این که در رکعت اول پس از آن که حمد را خواند، خداوند فرمود: ای محمد بخوان نسبت پرودگارت قل هو الله احد را (تا آخر سوره)؛ «اقْرَأْ يَا مُحَمَّدُ نِسْبَةَ رَبِّكَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ...» و در رکعت دوم پس از آن که حضرت حمد را به امر خدا خواند، وحی خداوندی رسید که اکنون سوره اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ را بخوان که نسبت تو و اهل بیت تو است تا روز قیامت؛ «اقْرَأْ اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فَإِنَّهَا نِسْبَتُكَ وَ نِسْبَةُ أَهْلِ بَيْتِكَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.» (الكافی ج ۳، ص ۴۸۶).

در حدیثی آمده است که از امام باقر سؤال شد: آیا شما می دانید شب قدر کدام شب است؟ فرمود: «کیف لا نعرف و الملائكة تطوف بنا فيها - چگونه نمی دانیم، در حالی که فرشتگان در آن شب در گرد ما دور می زنند!» (تفسیر برهان، ج ۴، ص ۴۸۸)

بر ماه خدا اگر مقام است از حرمت و مقدم امام است،

ای که بر آل علی(ع) دل بسته‌ای قدر خود را واقعا دانسته‌ای؟

عنوان : رعب و وحشت مخالفان در شب‌های قدر

امیر مؤمنان(ع) می‌فرمودند: «پیامبر اکرم(ص) سوره قدر را با خشوع، رقت و گریه بسیار تلاوت می‌نمود به گونه‌ای که مورد تعجب برخی اصحاب واقع می‌شد. از حضرت سؤال کردند: چقدر رقت و دلسوزی تو بر این سوره زیاد است یا رسول الله؟ حضرت در پاسخ می‌فرمود: به خاطر آن چه که چشم می‌بیند و قلبم در خود جای می‌دهد و به خاطر آن چه قلب او (امام علی) پس از من می‌بیند. سؤال کردند: چه دیدی و او چه می‌بیند؟ حضرت بر روی خاک این آیه را نوشت: «تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَ الرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ - فرشتگان و روح در آن شب به اذن پروردگارشان برای (تقدیر) هر کاری نازل می‌شوند.» سپس فرمود: آیا پس از قول خدای متعال که می‌فرماید «مِنْ كُلِّ أَمْرٍ» چیزی باقی می‌ماند؟ گفتند: نه. پس حضرت سؤال کردند: آیا پس از من شب قدر وجود دارد؟ گفتند: بله. فرمود: آیا آن امر در آن شب نازل می‌شود؟ گفتند: بله. پس فرمود: به

چه کسی نازل می‌شود؟ گفتند: نمی‌دانیم. حضرت فرمود: بدانید که او پس از من، این شخص (علی بن ابی طالب) است.»

لذا بعد از رسول خدا(ص) در شب‌های قدر، وقتی مخالفان ولایت می‌دیدند که ملائکه و روح و امر الهی بر آنان نازل نمی‌شود، رعب و وحشت عجیبی بر آنان مستولی می‌شد.

عنوان : تا آخرین حدّ توان، کوشش کنید

«سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ»: شبی سراسر نور و رحمت و خیر و برکت و سلامت و سعادت و بی نظیر از هر جهت. در روایتی از امام رضا (علیه السلام) آمده است که راوی می‌پرسد: «أَلَا تُخْبِرُنِي عَنْ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ فِي أَيِّ شَيْءٍ أَنْزَلْتُمْ قَالَ الرَّضَا (عليه السلام) يَا سُلَيْمَانُ لَيْلَةُ الْقَدْرِ يُقَدِّرُ اللَّهُ فِيهَا مَا يَكُونُ مِنَ السَّنَةِ إِلَى السَّنَةِ مِنْ حَيَاةٍ أَوْ مَوْتٍ أَوْ خَيْرٍ أَوْ شَرٍّ أَوْ رِزْقٍ فَمَا قَدَرَهُ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ فَهُوَ مِنَ الْمَحْتُومِ - سليمان به امام رضا (علیه السلام) عرض کرد: «آیا مرا از سوره‌ی إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ خبر نمی‌دهی که درباره‌ی چه چیزی نازل شده است؟» امام فرمود: «خدای عزوجل آنچه را که از اوّل سال تا آخر سال می‌باشد؛ از زندگی یا مردن یا خوبی یا بدی یا روزی در شب قدر تقدیر می‌کند. پس آنچه خدا در آن شب آن را مقدور کرده باشد از جمله‌ی محتوم است که خدا آن را محکم و واجب نموده است.» (بحار الأنوار، ج ۴، ص ۹۵)

و نیز درباره ضرورت کوشش فراوان در ماه‌های مبارک رمضان امام صادق (علیه السلام) فرمود: «إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ فَأَجْهِدُوا أَنْفُسَكُمْ فَإِنَّ فِيهِ نَفْسَ الْأَرْزَاقِ وَ تُكْتَبُ الْأَجَالُ وَ فِيهِ يُكْتَبُ وَفْدُ اللَّهِ الَّذِينَ يَفْدُونَ إِلَيْهِ - هنگامی که ماه رمضان فرا می‌رسد، تا آخرین حدّ توان، کوشش کنید [واجبات و مستحبات را انجام دهید و از مکروهات و اعمال حرام بپرهیزید]. چراکه در آن ماه، ارزاق تقسیم می‌شود. و مدّت‌های عمر، مقرر می‌گردد. در این ماه، نام حجّ‌کنندگان نوشته می‌شود.» (الکافی، ج ۴، ص ۶۶)

دویدم سال‌ها اما به دور افتادم از کویت چو افتادم ز پا در خود نشستم ای خدا با تو

سر از خاک زمین تا برگرفتم عشق ورزیدم ولی آزاد از هر بند و بستم ای خدا با تو

عنوان : ناطقیت کتاب خدا چگونه است؟

در روایتی امام صادق (ع) در باره آیه شریفه "هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ؛ این کتاب ما است که به حق با شما سخن می‌گوید- (جاثیه/۲۹)" می‌فرماید: «قطعاً کتاب سخن نگفته و نخواهد گفت، و لکن رسول خدا (ص) همان ناطق به کتاب است - إِنَّ الْكِتَابَ لَمْ يَنْطِقْ وَلَنْ يَنْطِقَ وَلَكِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ص هُوَ النَّاطِقُ بِالْكِتَابِ» (الكافی، ج ۱، ص ۶۰، ح ۷)

بعد از او، اهل بیتش که وارث علم او بوده اند، کتاب ناطق هستند. و امروز تنها کتاب ناطق خدا، حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه) می‌باشد که خود حضرت فرمودند: «وجه نفع بردن از من در غیبتم مانند استفاده از خورشیدی است که ابرها آن را از دیدگان مخفی داشته‌اند- وَأَمَّا وَجْهُ الْإِنْتِفَاعِ بِي فِي غَيْبَتِي فَكَالْإِنْتِفَاعِ بِالشَّمْسِ إِذَا غَيَّبَهَا عَنِ الْأَبْصَارِ السَّحَابُ». (بحار الانوار، ج ۲، ص ۹۲)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: «تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ عَلَى إِمَامِ الزَّمَانِ مَعَ رُوحِ الْقُدُسِ وَ قَوْلُهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَ الرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ وَ يَدْفَعُونَ مَا كَتَبُوهُ إِلَى الْإِمَامِ وَ يُلْقَى اللَّهُ ذَلِكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه و آله) ثُمَّ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) ثُمَّ إِلَى الْأَيْمَةِ (عليهم السلام) وَاحِدًا بَعْدَ وَاحِدٍ حَتَّى يُلْقَوْهُ إِلَى الْإِمَامِ ... وَ قَوْلُهُ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ قَالَ تَحِيَّهِ الْإِمَامُ يُحْيِي بِهَا إِلَى أَنْ يَطْلُعَ الْفَجْرُ- (در شب قدر) فرشتگان و روح القدس بر امام زمان (علیه السلام) فرود می‌آیند تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَ الرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ وَ هر آنچه [از مقدرات یک‌ساله] نوشته‌اند را به امام (علیه السلام) تحویل می‌دهند؛ و خداوند این امور را [در ابتدا] به رسول خدا (صلى الله عليه و آله)، سپس به امیرمؤمنان (علیه السلام) و سپس به ترتیب به هریک از امامان (علیهم السلام) تحویل می‌دهد تا اینکه در نهایت، آن‌ها به امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) تحویل می‌دهند... مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ این سلام، سلامی است که تا طلوع سپیده‌دم با آن بر امام (علیه السلام) درود فرستاده شود. (بحار الانوار، ج ۸۲، ص ۵۲)

چه گفت آن خداوند تنزیل و وحی خداوند امر و خداوند نهی
پایی که نیست همراه مولا، شکسته باد دستی که نیست یاور آن شاه، بسته باد